

Egy novelláskötet színskálái

Szár az Pál *A sah drágakövei* (MEDIA NOVA M – a Nap Kiadó – Dunaszerdahely, 2017) című novelláskötetének már a borítója meglepi, sőt, meghökkenti az olvasót. Hogy kerül rubintkő egy láthatóan elcsigázott, meggyötört ló szemüregébe?

Ha az olvasó kinyitja a kötetet, és színes, fordulatos, izgalmas történetekbe csöppen, az egyik elolvasása kíváncsivá teszi arra, hogy vajon miről olvashat a következőben. Tehát ezt a könyvet nem könnyű letenni.

A kötet két ciklusra tagolódik. A *Café Velençe* című ciklusban különböző tematikájú novellák alkotnak színskálát. A szerző tollából érdekes történet születik egy olyan házassági problémából, ami látszólag hétköznapi, ám sikeresen laposíthatja el vagy mérgezheti az együttélést: az egyik fél (általában a nő) rendmániája, „az ablaküvegtől a cipőtörőig” való mindenre odafigyelés, a másik fél szokásainak állandó kommentálása. Szár az Pál könnyed hangon, enyhe humorral, egyszerű stílusban mesél erről, majd következik a meglepetés: Aldo Guerriero, a novella férjhióse egy szép napon egyszerűen kilép ebből az egészből (tehát így is lehet!). Persze az, hogy jól tette-e, már külön kérdés marad. „ – A fuvoláért jöttem, szeretném elvinni az uram fuvoláját. Tegyük szegénykém koporsójába, ha már úgy szerette...” – mondja a következő novellában a könnyes szemű özvegy, aki egész életében azzal sanyargatta a férjét, hogy tiltotta neki a fuvolázást (ami pedig a férfi szívének csücske volt), mert az „nem méltó egy tűzoltóparancsnokhoz”. Tulajdonképpen nevezhetnénk is a történeten, ha nem tudnánk, mennyi házasság marad fenn évtizedekig a megalkuváson, az álszentségen, az egyik félnek a másikon való dominanciáján, s mindennek a megszokásán egyensúlyozva, így hát a történet inkább elgondolkodtató.

A ciklus novelláinak helyszíne állandóan váltakozik, Európa különböző országaiban kelnek életre a történetek. Az olvasó fejében az a kérdés is megfordul, hogy vajon Szár az Pál valóban járt-e ezekben az országokban, megtapasztalva a különböző népek mentalitását, vagy olvasmányélményei és fantáziája színes produktumai ezek az írások. Fondorlatosan és könnyedén megírt, gondosan megszerkesztett kriminovellákat izgulhatunk végig, a szerelem és a csalódás, a lelkiismeret-furdalás érzéseinek legfinomabb árnyalatain töprenghetünk az egyik igencsak romantikus szerelmi történet olvasásakor, nem mindennapi módon férközhetünk a hírességek világába (és lelki világába), akik titokban egy egyszerű falucskába menekülnek, levegőt venni rajongóik állandó, fojtogató táborától.

A pozitív és a negatív novellahősök többsége, a kiváló jellemrajznak köszönhetően, nemcsak a leírások által kel életre, hanem az események sodrásában is. Szár az Pál írásait az ellentétes karakterű hősök szerepeltetése teszi még lendületesebbé: a dominanciára törekvő és a személyi szabadságra vágyó, az agyafürt és a naivan lelkiismeretes, az őszinte és a hitegető ember – és még sorolhatnánk tovább. Egyszerű, ám ugyanakkor kemény bölcselet zárja a *Szárda* című, már legendameséhez közelítő novellát, hisz való igaz, hogy a fiatalsághoz, a különleges szépséghez itt megoldhatatlan boldogtalanság is járul, amire abban az időszakban megoldás nincs, s amitől Szárda is csak úgy szabadulhat meg, hogy az idegen öregasszonnyá változtatja. A motívumok, a tények ellentétei is hangsúlyozottak: ezek közül talán az egyik novellában égbe kiáltóan ellentétben álló piros tulipánok és a pestisjárvány ellentéte a leghatásosabb.

A ciklusból külön kiemelkedik a címadó, keleti mesének is nevezhető elbeszélés, *A sah drágakövei*. „- Két drágakő, amely dúsgazdaggá teszi tulajdonosát. Ki adja oda csillogásáért két szeme csillogását?! – teszi fel a kérdést a bölcs perzsa sah a rongyos és megbotránkozott tömegnek, miután közli velük, hogy megvakult lova szeme üregeibe szándékozik tenni a két, hatalmas vagyont érő drágakövet. A gazdagság és a szegénység relativitásának kegyetlen igazsága itt nemcsak a felbolydult tömegre van lesújtó hatással, hanem az olvasóra is.

A *Férfias tett* című ciklusban olvasható szerelmi történetekben Száraz Pál a férfi és a nő szempontjából is próbálja megközelíteni a kaland vagy a kapcsolat, esetleg az alakuló kapcsolat lényegét. Ezek közül a *Ceruzaszív* (derűs kis történet a munkájukat felelősséggel végző főnök és a titkárnő egyszerűen kialakult szerelmi kapcsolatáról), a *Férfias tett* (szimpatikus és egészen valós eset, ahogyan a sértett, határozott, „kemény” férfit már a megjelenésével leveszi a lábáról a nő, aki vérig sértette másfél évvel azelőtt), valamint *A nyaraló* (kiváló külső és belső jellemrajz egy fiatal párról és barátjukról, kinek közeledését a fiatal nő elutasítja; az érzések összezavarodásának, a derűs hangulat ködbe borulásának igencsak valószerű leírása) című novellák a legfrappánsabbak.

A szerkesztő munkáját dicséri, hogy ebben a ciklusban nemcsak szerelmi történetek kaptak helyet, hanem *A forgó pamlag* és a *Bársonykabát* című ötletes, élénk, humoros történetek is, valamint a a gyerekvilág-téma, ahol ismét az ellentétek párosítása az, ami életre kelti a párbeszédet, az eseményeket (a nyílt, őszinte gyerek, aki a játék varázslatos világát még valóságosnak éli meg, és a betörő, illetve a kegyetlen, csúfolódó, nagyobb gyerekek). Száraz Pál jó emberismerő és igen jó mesélő. Klasszikus novellaíró? Olyan értelemben igen, hogy nem törekszik modernebb stílusú novellákat írni – és erre nincs is szüksége. Neki a történetek a fontosak, amelyeket gondosan megszerkesztve, lebilincselő stílusával, derűs humorával, a szereplők jellemének valószerű kidomborításával kelt életre és ad át az olvasónak. Olyan sikerrel, hogy azt hihetnénk, mindegyik novellahősét személyesen ismeri, sőt, az olvasónak is nagyon hamar kialakul egy olyan érzése, mintha ismerné a szereplőket, és ő maga is egészen közélről látja, érzékeli, átérzi az eseményeket.

A sah drágakövei-nek apró kis kövecskéit jó szívvel ajánlom olvasásra tavaszi szabadidőben, nyári délutánokon, őszi levélhullás idején, téli estéken, utazás alkalmával, vagyis bármikor: kedélyjavítónak, kellemes időtöltésnek, és nem utolsósorban, hasznos töprengés forrásának arról, hogy valójában milyenek is vagyunk mi, emberek?

Kovács Jolánka